

keppi ja porkkana

Valtiosektorin jäsentiedote 3/2017

TÄSSÄ NUMEROSSA

- Nostetaan hattua luottamusmiehillemme!
- JUKOn toiminnanjohtaja Maria Löfgren – sparraaja ja mahdollistaja
- JUKOn järjestövalmius valtiosektorilla
- Luottamusmies tutuksi – esittelyssä pääluottamusmies Sari Aho (OM)
- Matkavahinkoturva uudistuu

PÄÄKIRJOITUS

Nostetaan hattua luottamusmiehillemme!

Ammattiliittosi on läsnä omassa virastossasi, sillä siellä toimii jukolaisten liittojen jäsenten keskuudesta valitsevat luottamusmiehet. Valtion virastoissa ja laitoksissa toimii yhteensä noin 470 Julkisanalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO:n luottamusmiestä, jotka edustavat työpaikkansa akavalaisten ammattiliittojen jäseniä. Ilman tätä hyvin toimivaa luottamusmiesjärjestelmää ei JUKO eikä siihen kuuluvat ammattiliitot kykenisi hoitamaan laajaa edunvalvonnan työsrakaa.

Luottamusmiehen tehtäväkenttä on vaativa ja mielenkiintoinen: Hän toimii näköalapaikalla, jossa saa vaikuttaa viraston strategiaan päätöksiin ja samalla voi luoda suhdetieverkoston myös viraston ulkopuolelle. JUKOn koulutus antaa käsitystä siitä, miten asiat hoidetaan muissa virastoissa. Tutuksi tulevat myös niin liitojenkin, kuin Jukon toimiston henkilöstö. Ennen kaikkea luottamusmies ylläpitää keskusteluyhteyttä työntekijöiden ja työnantajan välillä. Hän osallistuu viraston sopimus- ja neuvottelutoimintaan, neuvottelee työnantajan kanssa edustamia työntekijöitä koskevista asioista sekä valvoo muutoinkin virka- ja työehtosopimuksen ja työläinsäädännön toteutumista työpaikalla.

Luottamusmiehet pohtivat virka- ja työehtosopimuksen osalta neuvottelutavoitteita ja kuulostelevat työpaikan jukolaisten mielipiteitä heille tärkeistä asioista. Heidän välityksellään näkemykset tulevat myös liittojen ja JUKOn toimiston

tietoon. Vaikka varsinaiset virka- ja työehtosopimusneuvottelut käy JUKO, niin virastokohtaisesti niiden soveltamisneuvottelut paikallisesti käy luottamusmies.

Jos jäsenellä on ongelmia joko esimiehensä tai työnantajansa kanssa, hän voi ensisijaisesti kääntyä oman luottamusmiehensä puoleen tilanteen selvittämiseksi. Erimielisyydet, joita ei saada ratkottua työpaikan sisällä, voidaan viedä luottamusmiehen toimesta joko JUKO:n tai jäsenen oman ammattiliiton hoidettaviksi. Tiukassa paikassa luottamusmies on jäsenelle verraton tuki.

Me JUKO:laisten liittojen asiamiehet nostamme hattua kaikille niille uusille ja vanhoille luottamusmiehille, jotka jaksavat puurtaa työpaikkansa akavalaisten yhteisten asioiden eteen ja ottaa huolehtiakseen myös yksittäisten jäsenten asiat!

Arja Varis

edunvalvontapäällikkö, Loimu

JUKOn toiminnanjohtaja Maria Löfgren — sparraaja ja mahdollistaja

OTK Maria Löfgren aloitti uudessa tehtävässään Akavan julkisalan neuvottelujärjestö JUKOn toiminnanjohtajana syyskuun alussa. Vipinää on sen jälkeen ollut; seminaareja, tapaamisia ja esittäytymisiä.

JUKOn vetäjän toimenkuvaa päätettiin laajentaa, kun pitkäaikainen neuvottelujohtaja Risto Kangas jää eläkkeelle vuoden vaihteessa. Toiminnanjohtajaksi valittiin pitkän linjan akavalainen Maria Löfgren, joka tuntee perin pohjin sopimusjärjestelmän ja työmarkkinoiden rakenteet. Hän on työskennellyt akavalaisissa ympyröissä vuodesta 1996, ensin Ekonomiliitossa työsuhdelakimiehenä ja sen jälkeen Akavan lakimiehenä ja työelämäyksikön johtajana.

Löfgrenin kalenteri täyttyi hetkessä erilaisista tapaamisista ja tapahtumista. Yksityisellä sektorilla varsinaiset työmarkkinaneuvottelutkin ovat jo alkaneet. Pieni helpotus toiminnanjohtajalle on se, että julkisen puolen sopimukset ovat katkolla vasta tammi-helmikuussa. Siihen saakka JUKO voi tarkkaila, mihin neuvottelutulokset yksityisellä sektorilla asettuvat.

Löfgrenin arvomaailman avainsanoja on yhteistyö. Hän haluaa luoda hyvät henkilösuhteet JUKOn sisällä sekä YTN:n neuvottelijoiden että kaikkien muiden alan toimijoiden kanssa.

Tuloksia syntyy, kun henkilökunta voi hyvin

Koska Maria Löfgrenin tehtävä on kokonaan uusi, hänen toimenkuvansa muotoutuu vasta seuraavien kuukausien aikana. Operatiivinen johto ja neuvottelutoiminta ovat tietenkin keskeisellä sijalla. Vuosien varrella Akavan keskeiset toimijat ovat tulleet hänelle tutuiksi, niiden joukossa JUKOn henkilökunta.

– On kuitenkin aivan eri asia toimia heidän kanssaan nyt kun olemme saman pöydän ääressä, hän sanoo.

Asiantuntijaorganisaation johtamisesta Maria Löfgrenillä on kirkas käsitys.

– Työskentelin ennen akavalaisia työvuosiani yrityspuolella ja opin näkemään, miten saadaan aikaan hyviä tuloksia. Haluankin esimiehenä olla sparraaja, tukija ja onnistumisen mahdollistaja. Asiantuntijoilla on oltava vapaus ja velvollisuus hoitaa työnsä itsenäisesti. Luottamus puolin ja toisin on tärkeää.

Siihen miten työt käytännössä parhaiten hoituvat Löfgrenillä ei vielä ole valmista vastausta. Samalla kun hän sparraa työkavereitaan, he sparraavat häntä. Hyvä tuki hänelle on myös yhteistyö JUKOn puheenjohtaja Olli Luukkaisen kanssa.

– Tuntemme toisemme hyvin ja meidän on helppo toimia yhdessä. Olemme hyvä työpari.

Maria Löfgren ei kiirehdi naulaamaan toimintatapateesejään. Käytännöt muotoutuvat vähitellen yhteistyössä muiden kanssa.

Pää nollautuu lenkillä ja rentoutuen

Omaa päätään Maria Löfgren nollaa lenkkeilemällä. Mitä kiireisempää työssä on ollut, sitä kovemman lenkin hän tekee. Hän on myös tietoisesti opetellut erilaisia rentoutumistekniikoita. Paras tapa irtautua työkuvioista on se, että kotona häntä odottavat ihanat teini-ikäiset nuoret – hänen elämänsä suurin voimavara. ■

Teksti: Anitta Valtonen

JUKOn järjestövalmius valtiosektorilla

Kesän korvalla 2016 suomalaisille työmarkkinoille aikaansaatu kilpailukyky sopimuskausi alkaa pikku hiljaa kääntyä loppuilleen. Ensimmäisenä neuvottelupöytään ovat astumassa eräät keskeisimmät vientisektorit. Paperiteollisuuden sopimus on katkolla syyskuun lopussa, teknologiateollisuus seuraa lokakuussa ja mekaaninen metsäteollisuus sekä kemian teollisuus ovat vuorossa marraskuun lopussa. Marras- joulukuun vaihteessa päättyy myös tällä hetkellä erinomaista tulosta tekevän rahoitusalan työehtosopimus. Valtiosektorin nykyiset sopimukset päättyvät 31.1.2018 ja loppuvuodesta 2017 on siten aika astua neuvottelupöytään. Tärkeänä osana toimivaa neuvottelujärjestelmää on työtaisteluvallisuuden ylläpito ja sen vastuullinen käyttö.

Ensisijaisesti neuvotellen

JUKO jäsenyhdistyksineen pyrkii työmarkkinasopimuksiin neuvotellen. Aina tämä ei kuitenkaan ole mahdollista, vaan syntyy tilanteita, joissa joudutaan turvautumaan järjestövoiman käyttämiseen. Työtaistelutoimenpiteisiin ryhdytään vain, mikäli merkitykseltään erittäin tärkeitä tavoitteita ei muutoin voida saavuttaa, työnantajan sopimusesitykset katsotaan kohtuuttomaksi tai muut ulkopuolisten toimenpiteet pakottavat järjestövoiman käyttämiseen turvattaessa akavalaisten työmarkkina-asemaa.

Vain laillisin toimin

Erityisesti virkaehtosopimusjärjestelmässä lailliselle työtaistelulle on säädetty useita kriteerejä:

työrauhavelvoite ei ole voimassa

- työriidasta on ilmoitettu 14 vuorokautta ennen aiottua toimenpidettä
- pyritään vaikuttamaan sopimuksenvaraisiin asioihin (esim. palkat, työajat, vuosilomat, matkakustannusten korvaukset)
- virkamiehiä edustava yhdistys (esim. JUKO) on tehnyt päätöksen työtaistelutoimenpiteestä
- työtaisteluun osallistuvat virkamiehet keskeyttävät kaikkien virkatehtäviensä suorittamisen

Virkaehtosopimuksen/työehtosopimuksen voimassaolon päättyttyä alkaa ns. sopimukseton tila, jona aikana työrauhavelvoite ei ole voimassa ja jolloin esimerkiksi lakolla uhkaamista sekä lakkoa voidaan käyttää neuvottelujen painostus-toimenpiteinä.

Voiman näyttöä – ei sen käyttöä

Järjestövalmius tarkoittaa kykyä tehokkaan työtaistelutoimenpiteen toteuttamiseen, mikäli sellaiselle ilmenee tarvetta.

Mitä parempi järjestövalmius, sitä todennäköisemmin varsinaista työtaistelutoimenpidettä ei tarvitse toteuttaa. JUKOssa valtiosektorin yleistä järjestövalmiutta koordinoi valtion neuvottelukunnan alainen valtion keskuslakkotoimikunta, joka koostuu jukolaisissa liitoissa työskentelevistä valtiosektorin edunvalvonnan parissa toimivista henkilöistä. Työrauhan aikana keskuslakkotoimikunnan tehtävänä on ennen kaikkea ajantasaisen työtaisteluohteiston ylläpito, virastokohtaisten sekä alueellisten/työpaikkakohtaisten työtaisteluorganisaatioiden rakentamisen koordinointi sekä aktiivien kouluttaminen. Valmiutta kohotettaessa keskuslakkotoimikunta laatii tarvittavat yksilöidyt työtaistelusuunnitelmat ja mikäli työtaisteluun joudutaan turvautumaan, johtaa keskuslakkotoimikunta työtaistelun käytännön toteuttamisen.

Keskeistä on paikallinen järjestövalmius

Tehokasta järjestövalmiutta ei koskaan saada aikaan vain keskus-tason toimenpitein, vaan virastokohtaisten ja alueellisten/työpaikkakohtaisten jukolaisista aktiiveista muodostuvien työtaistelutoimikuntien rooli on aivan keskeinen. Tällä hetkellä lähes joka virastosta löytyy vähintään jukolainen lakopäällikkö ja / tai järjestövalmiudesta vastaava yhteyshenkilö. Heitä on myös koulutettu järjestövalmiuden ylläpitoon liittyvissä kysymyksissä ja koulutusta jatketaan syksyn 2017 aikana. Mikäli olet kiinnostunut oman virastosi jukolaisesta järjestövalmiudesta, voit ensi vaiheessa ottaa yhteyttä oman liittosi valtiosektorin yhteyshenkilöön (yhteystiedot Keppi & Porkkana – tiedotteen lopussa). ■

Petri Toiviainen

*Jukon valtiosektorin keskuslakkotoimikunnan puheenjohtaja
neuvottelupäällikkö*

Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut ry

Luottamusmies tutuksi – esittelyssä pääluottamusmies Sari Aho (OM)

Toimin päätoimisena pääluottamusmiehenä Oikeusministeriön hallinnonalalla. Oikeusministeriön hallinnonalan virastot toimivat lainkäytön saralla. Edustettavia minulla on itse OM:stä, tuomioistuimista, syyttäjälaitoksesta, ulosottolaitoksesta ja oikeusavusta. Sektorien nimet kertovat paljon niiden toimialasta eli kaikkinaiset oikeudenkäyttöön ja täytäntöönpanoon kuuluvat asiat. Rikosseuraamuslaitos eli vankeusrangaistusten ja oheisrangaistusten täytäntöönpanon parissa työskentelevät henkilöt eivät kuulu minun edustettaviini.

Kaiken kaikkiaan OM:n hallinnonalalla on henkilöstöä noin 5000, joista minun JUKOlaisia edustettavia on noin 2400. Edustettaviini kuuluu nk. vanhat Akavalaiset, valtaosin Suomen Lakimiesliiton jäseniä, mutta noin 500 henkilöä on myös muiden JUKOLAisten liittojen jäseniä. Valtaosa edustettavistani on nk. työaikalain ulkopuolisia virkamiehiä, joka tuo oman haasteensa luottamusmiehen tehtäviini. Suomen Poliisijärjestöjen liiton alaisella Oikeushallinnon henkilöstöyhdistyksellä on oma päätoiminen pääluottamusmies, jonka edustettavat toimivat pääosin kansliatehtävissä.

Olen tällä hetkellä virkavapaalla taustavirastani syyttäjän tehtävästä Itä-Uudenmaan syyttäjänvirastossa ja toimin täysipäiväisesti edunvalvontatehtävissä. Pääluottamusmiehen työ on suurelta osin erilaisten työryhmien työskentelyyn osallistumista, tarkentaviin virkaehtosopimuksiin liittyvien sopimusneuvottelujen käymistä sekä yksittäisten edustettavien ongelmien selvittelyä ja niistä neuvottelua työnantajan edustajien kanssa.

Oikeusministeriön hallinnonala on suuressa murroksessa juuri nyt. Kaikilla sektoreilla on meneillään uudistushankkeita. Oikeusapu- ja edunvalvonta sektori organisoitiin vuonna 2016 kuudeksi alueelliseksi virastoksi ja edelleen on vireillä

selvitystyö mahdollisen yhdenviraston perustamisesta. Syyttäjälaitoksessa ja Ulosottolaitoksessa on työryhmämietinnöt yhdenviraston mallista valmistuneet ja hallituksen esityksiä eduskunnalle voimme odottaa tämän syksyn aikana. Uusiin virastojen on tarkoitus aloittaa syyttäjälaitoksessa keväällä 2018 ja ulosottolaitoksessa 2019 alusta. Tuomioistuinlaitoksessa on työryhmätyö Tuomioistuinviraston perustamiseksi vuoden 2019 alusta saatu valmiiksi viime keväänä ja siitäkin on odotettavissa ratkaisuja syksyn kuluessa. Edelleen käräjäoikeusuudistus, jossa 27 käräjäoikeutta vähenee 20:een vuoden 2019 alusta, etenee Oikeusministeriön suunnitelmien mukaan. Tietosuojavaltuutetun toimistossa on myös meneillään uudistustyö liittyen EU:n tietoturvadirektiivin täytäntöönpanoon kansallisesti.

Edunvalvontatyössä pitää iloita pienistä onnistumisista ja hyvistä neuvottelusuhhteista työnantajan kanssa. Palkitsevaa on se, että saamme äänemme kuuluville ja meitä myös kuunnellaan. Aina eivät kaikki tavoitteet toteudu, useimmiten rahanpuutteen vuoksi, mutta keskusteluyhteyden ja saman tavoitteen löytäminen työnantajien edustajien kanssa vastaisen varalle on aina positiivinen kokemus.

Luottamusmiehen työssä on innostavaa se, että oppi tuntemaan erilaisia ihmisiä, jotka tekevät hyvin erilaisia työtehtäviä, mutta loppujen lopuksi onnistumiset ja ongelmat ovat hyvin saman kaltaisia. Vaikka äkkiseltään tuntuu, että Oikeusministeriön eri sektorit ovat kovin erilaisia, niin loppupelissä virkasuhteen ehtoihin ja tulkintaan liittyvät edut ja haitat ovat kovin samanlaisia. Jollain sektorilla saavutetut hyvät käytännöt ovat sovellettavissa toisilla sektoreilla. ■

Sari Aho

Matkavahinkoturva uudistuu

Virkamiesten matkavahinkojen korvaustoiminta siirtyy ensi vuoden vaihteessa Valtiokonttoriin.

Tehävän siirto Valtiokonttoriin antaa yhdenmukaisen turvan kaikille valtioon palvelussuhteessa oleville, siis niin virka- kuin työsuhteessa olevillekin. Turva on matkustajalle yhtä hyvä tai parempi kuin aikaisempi yksityiseltä vakuutusyhtiöltä hankittu turva ja joitakin vakuutukseen sisältyviä rajoituksia on poistettu tai lievennetty.

Matkavahingonkorvauksen yhteensovittaminen muun palvelussuhteeseen liittyvän vakuutusturvan kanssa mahdollistuu, kun korvauksen maksaa Valtiokonttori riippumatta siitä onko kysymyksessä työtapaturma vai vapaa-ajan vahinko.

Mikä muuttuu?

Virkamiehen kannalta muutos tulee siihen, että matkavahinkoturva on voimassa myös virkamatkaan ajoittuvilla lomilla sekä virkamatkan aikana tehtävällä vapaa-ajanmatkalla. Korkean turvallisuusriskin alueilla (sotariskialueet) ei tarvita enää lisäturvaa.

Valtion kannalta muuttuu se, että vahinkoa ei enää korvata, jos matka peruuntuu, keskeytyy tai virkamies myöhästyy matkalta. Valtion omaisuutta (esim. puhelin, tietokone) ei enää korvata.

Ennallaan säilyy 24/7-tukipalvelusovellus, joka kannattaa ladata puhelimeen jo ennen matkaa. Sovellus sisältää hätäpalvelun yhteystiedot ja tiedot lähimmistä hoitolaitoksista. Hätäpalvelusta saa apua ympäri vuorokauden suomen, ruotsin ja englannin kielellä, lääketieteellisen arvioinnin ja hoitoonohjauksen sekä maksusitoumukset.

Matkavakuutuskortin saa edelleenkin omalta organisaatiolta käyttöön ja se merkitsee, ettei omaa rahaa tarvita hoidon maksamiseen.

Mitä valtion matkaturvasta korvataan?

1. Matkatavaravahingot

– myöhästyminen, vahingoittuminen, katoaminen

2. Matkustajaturva

– sairaus, tapaturma, sairauden pahenema, pysyvä haitta, kuolemantapaus
– terveydenhoito (yli 3 kuukauden matkoilla)
– sairauden tai tapaturman jatkohoito Suomessa

3. Matkavastuuvahingot

4. Oikeudenkäyntikulut

Lisää tietoa löytyy piakkoin www.valtionmatkaturva.fi ■

Tiedotetta julkaisevat:

Agronomiliitto

Outi Parikka, neuvottelupäällikkö
puh. (09) 2511 1642, 040 901 1642
outi.parikka@agronomiliitto.fi
www.agronomiliitto.fi

Akavan Erityisalat

Kari Eskola, työmarkkinalakimies
puh. 0201 235 367
kari.eskola@akavanerityisalat.fi
www.akavanerityisalat.fi

DIFF – Ingenjörerna i Finland rf

Emilia Juslin, ombudsman
tfn 040 865 1098
emilia.juslin@diff.fi
www.diff.fi

Insinööriliitto IL

Juha Särkkä, julkisen sektorin asiamies
puh. 0201 801 843
juha.sarkka@iltry.fi
www.iltry.fi

Luonnon-, ympäristö- ja metsätieteilijöidenliitto Loimu

Arja Varis, edunvalvontapäällikkö
puh. 0400 488516
arja.varis@loimu.fi
www.loimu.fi

Suomen Ekonomit

Ted Apter, asiamies
puh. 0400 602 439
ted.apter@ekonomit.fi
www.ekonomit.fi

Suomen Farmasialiitto

Iivari Järvinen, vastaava lakimies
puh. 029 7010 1091
iivari.jarvinen@farmasialiitto.fi

Suomen Lakimiesliitto

Kirsi Venäläinen, VT, neuvottelupäällikkö
puh. 050 587 3528
kirsi.venalainen@lakimiesliitto.fi
lakimiesliitto.fi

Suomen Psykologiliitto

Annamari Jokinen, pääsihteeri
puh. 040 865 6630
annamari.jokinen@psyli.fi
www.psyli.fi

Tekniikan akateemiset TEK

Pia Hiltunen, asiamies
puh. (09) 2291 2223
pia.hiltunen@tek.fi
www.tek.fi

Tradenomiliitto TRAL

Elin Blomqvist-Valtonen, asiamies
puh. 040 775 3040
elin.blomqvist-valtonen@tral.fi
www.tral.fi

Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut ry

Petri Toiviainen, neuvottelupäällikkö
puh. 010 231 0354
petri.toiviainen@yhteiskunta-ala.fi
www.yhteiskunta-ala.fi

Toimitus:

Arja Varis,
Luonnon-, ympäristö- ja metsätieteilijöidenliitto Loimu
arja.varis@loimu.fi, puh. 0400 488516
Osoitelähde: jäsenliitot